

Suomen Eduskunta
Maa- ja Metsätalousvaliokunta
MnV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto HE 175/2020 vp

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston asiantuntijalausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eläintautilaiksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 175/2020 vp)

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausuntonsa hallituksen esityksestä eläintautilaiksi. Asiantuntijalausuntonaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto esittää seuraavat huomiot:

Yleisesti

Uuden eläintautilain ja EU:n eläinterveyssäännösten tullessa voimaan ja sovellettavaksi Ruokavirastolla keskusviranomaisena on suuri vastuu aluehallintovirastojen ja kunnallisten valvontayksiköiden toiminnan ohjaamisessa, jotta säädöksiä valvotaan ja toimeenpannaan asianmukaisesti ilman tarpeetonta viivytystä. Ohjaavalle viranomaiselle tulisi turvata riittävät resurssit ohjausvelvoitteen hoitamiseen eläintauteja koskevan sääntelyn muuttuessa.

Yhteistyö aluehallintovirastojen ja Ruokaviraston välillä on ollut hyvää ja toimivaa. Ruokaviraston, aluehallintovirastojen ja kunnaneläinlääkäreiden välinen tietojen vaihto eläintautiepäilyissä ja vahvistetuissa eläintautitapauksissa on hyvin tärkeää, jotta tarvittavat toimenpiteet tulevat tehdyksi ja eläintaudin leviäminen pystytään rajoittamaan tehokkaasti.

Toimiva kommunikaatio toimijoiden välillä on kaiken toiminnan perusedellytys. Tulee luoda sellaiset yhteydenpitomallit, jotka toimivat viivytyksettä paikallistasolta (kunta ja aluehallintovirastot) keskusviranomaiselle ja toisinpäin, jos maassamme todetaan jokin eläinterveyssäännösten a-listan tauti.

Esimerkiksi afrikkalainen sikarutto leviää Suomen lähialueilla ja taudin hävittäminen on vaikeaa, jos se pääsee Suomen sikapopulaatioon. Vaikutukset sikasektoriin, sianlihan vientiin ja tuotantoon ovat pitkäkestoiset ja laajat.

Rinnakkainen toimivalta aluehallintovirastoille ja Tullille eläintautiviranomaisena eläinten ja eläintuotteiden tuonnissa

Hallituksen esityksessä on säädetty Tullille rinnakkainen toimivalta eläintautiviranomaisena toimimiseen EU:n sisärajoilla. Tämä on merkittävä parannus voimassa olevaan lainsäädäntöön ja parantaa mahdollisuuksia laittomasti maahantuotujen eläinten kaupan estämiseen ja eläintautiriskin hallintaan sisämarkkina-alueella.

Laittomien eläintuontien ja sivutuotteiden kohdalla Tullille on säädetty samanlainen toimivalta kuin aluehallintovirastoille (93 §), tätä muutosta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa pidetään erinomaisena. Laittomat eläintuonnit aiheuttavat jatkuvasti suurenevan riskin vakavien eläintautien tulosta Suomeen. Tällä hetkellä Suomessa eläintautitilanne on hyvä, mutta valistuksen ohella riittävä valvonta sisärajoilla auttaa hyvän tilanteen säilyttämisessä. Näemme ehdotuksen edistävän sitä, että siirtoehtojen vastaisesti siirrettyjen eläinten ja niistä saatavien tuotteiden aiheuttamaan terveysvaaraan voidaan puuttua viranomaistoimin mahdollisimman nopeasti, tehokkaasti ja oikeasuhtaisesti.

Tällä hetkellä eläintautilain vastaisesti tuodun eläimen kohdalla vaihtoehtoina ovat palautus lähtömaahan, pitäminen karanteenissa tai lopetus. Hallituksen esityksen 93 §:n mukaisesti myös eläimen pitäminen eristyksissä tulisi mahdolliseksi. Tätä lisäystä mahdollisena toimintamallina Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallinto pitää hyvänä, koska siten mahdollistetaan laajalti käytetty eläimen eristäminen myös lainsäädännössä.

Eläintautilain mukaiset hyväksynät

Eläintautilain mukaan hyväksytään pitopaikat maaeläinten ja niistä saatujen tuotteiden siirtoja varten (HE 39 §), sperman keräysasema kotimaan kauppaa varten (HE 40 §) ja alkioiden keräysryhmät (HE 41 §). Eläintautilain mukaisesti hyväksytään erilaisia eläinten pitopaikkoja tai toimintoja, joilla on merkitystä eläinten hyvinvointiin ja terveyteen. Eläintautilain mukaisesti hyväksyntään tarvitaan vain asioita, jotka koskevat suoraan eläintautien leviämisen vaaran vähentämistä, eikä eläintautilaissa huomioida muun lainsäädännön noudattamista.

Hallituksen esityksen perusteluista käy ilmi, että uuden eläintautilain perusteella ei ole tarkoitus lisätä toimijoiden velvoitteita. Tässä tapauksessa ei kuitenkaan ole velvoitteiden lisäämisestä, vaan siitä, että toimijat velvoitetaan noudattamaan myös muuta voimassa olevaa lainsäädäntöä toiminnassaan. Jos toimija ei noudata eläinsuojelulainsäädäntöä (Eläinsuojelulaki 247/1996, eläinsuojeluasetus 396/1996 ja näiden nojalla säädetyt alempiasteiset säädökset) ja lakia eläinten lääkitsemisestä (387/2014) voidaan perustellusti epäillä toimijan kykyä tai halua noudattaa eläintautilain asettamia vaatimuksia eläintautien leviämisen estämisessä. Ellei eläintautilaissa velvoiteta toimijaa noudattamaan muuta eläintenpitoa koskevaa lainsäädäntöä, toimija voi saada esimerkiksi sperman keräysasemansa hyväksytyä, vaikka hän ei noudata lakeja ja asetuksia.

Käytännössä hyväksyntää hakevalla toimijalla voi olla vireillä eläinsuojeluasia, eli eläinten pito ja pito-olosuhteet eivät täytä lainsäädännön asettamia minimivaatimuksia tai laiminlyöntejä eläinten lääkitsemislainsäädännön noudattamisessa.

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 200, 65101 Vaasa

puh. 029 5018450
kirjaamo.lansi@avi.fi
www.avi.fi/lansi

Vaasan päätoimipaikka
Wolffintie 35

Tampereen toimipaikka
Yliopistonkatu 38

Jyväskylän toimipaikka
Hannikaisenkatu 47

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hyväksyvä viranomainen, näissä tapauksissa aluehallintovirasto joutuu hyväksymään spermankeräysaseman tai alkioiden keräysryhmän toiminnan, kun eläintautilaissa määritellyt lupaehdot täyttyvät. Hyväksyntä on myönnettävä, vaikka hyväksyntää hakevalla toimijalla voi olla vireillä eläinsuojeluasia, eli eläinten pito ja pito-olosuhteet eivät täytä lainsäädännön asettamia minimivaatimuksia tai laiminlyöntejä eläinten lääkitsemislainsäädännön noudattamisessa.

Perinteisesti hevoseläinten spermankeräysasemilla (hevossiittoloissa) vierailee paljon tammanomistajia ja muita hevosen pitäjiä. Hevossiittolat toimivat esimerkkeinä hevosten pidosta ja jos näiltä toimijoilta ei edellytetä eläinsuojelulain ja -asetuksen sekä lääkitsemislainsäädännön noudattamista, piittaamattomuus lakeja kohtaan kasvaa ja eläinten olosuhteet huononevat.

Ihmisten yleinen oikeustaju on koetuksella, jos eläinten hyvinvoinnin kannalta kestävämmällä toiminnalla on viranomaisen hyväksyntä ja hyväksyntää ei voi peruuttaa, vaikka toimija osoittaa kykenemättömyyttä tai haluttomuutta lainsäädännön noudattamiseen. Toinen lainkuuliaisuutta heikentävä tekijä on erityisesti eläinten lääkitsemislainsäädännön heikko noudattaminen hyväksytyillä toimijoilla. Kysymyksessä on eläinten terveyteen ja elintarviketurvallisuuteen oleellisesti vaikuttava lainsäädäntö, jonka noudattaminen on myös eläintautien leviämisen ehkäisemisessä tärkeä tekijä.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa tarvittaessa läänineläinlääkäri Anna-Maria Moisander-Jylhä, anna-maria.moisander-jylha@avi.fi puhelin 0295018834

Johtajan sijainen

Niina Siirilä

Läänineläinlääkäri

Anna-Maria Moisander-Jylhä

Tämä asiakirja LSSAVI/14870/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/14870/2020 har godkänts elektroniskt

Moisander-Jylhä Anna-Maria 04.11.2020 13:35

Siirilä Niina 04.11.2020 13:39